

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Eurooppalainen kansalaisaloite – Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät”**(oma-aloitteinen lausunto)**

(2023/C 100/07)

Esittelijä: **Arnold PUECH D’ALISSAC**

Komitean täysistunnon päätös	19.5.2022
Oikeusperusta	työjärjestyksen 52 artiklan 2 kohta oma-aloitteinen lausunto
Vastaava jaosto	maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö
Hyväksyminen jaostossa	24.11.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	15.12.2022
Täysistunnon numero	574
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	168/0/2

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Tämän eurooppalaisen kansalaisaloitteen suosio osoittaa, että unionin kansalaiset odottavat Euroopan komissiolta hyvin paljon. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) onnittelee ensinnäkin aloitteen järjestäjää ja on iloinen kansalaisten sitoutumisesta tukemaan sitä, sillä tarvittavan allekirjoitusmäärän kerääminen ei ole helppoa. Komitea kehottaakin komissiota vastaamaan tässä eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa esitettyihin vaatimuksiin tarkasti ja konkreettisesti.

1.2 ETSK pitää valitettavana, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen pääehdotus, jonka mukaan synteettisistä torjunta-aineista tulee luopua kokonaan vuoteen 2035 mennessä, ei tule esille aloitteelle valitussa nimessä ”Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät”. ETSK korostaa lisäksi, että komissio valmistelee tai on jo hyväksynyt monia säädöksiä mehiläisten ja pölyttäjien hyväksi, luonnon monimuotoisuuden ja torjunta-aineiden kestävän käytön edistämiseksi sekä viljelijöiden tukemiseksi agroekologisessa siirtymässä. Komitea toteaa kuitenkin, ettei näillä toimenpiteillä ole täysin saavutettu tavoitteita, ja kehottaa siksi komissiota ryhtymään lisätoimiin, jotta sen asettamat kunnianhimoiset tavoitteet voidaan saavuttaa tehokkaammin käytännössä. Komitea suosittaa, että esimerkiksi täsmäviljelyä, digitaalista maataloutta, biologista torjuntaa, robotiikkaa ja myös agroekologiaa tuetaan entistä enemmän.

1.3 ETSK tähdentää, että pyrittäessä elintarvikejärjestelmien kestävyteen ja elintarvikeomavaraisuuteen, jotka ovat olennaisen tärkeitä, on otettava huomioon kestävyden kaikki kolme pilaria (ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys) unohtamatta taloudellista puolta, joka usein sivuutetaan.

1.4 ETSK kehottaa lisäksi komissiota laatimaan ennen päätösten tekemistä vaikutustenarviointeja ja arvioimaan erityisesti aloitteesta maataloustuotannolle ja taloudelle aiheutuvia kustannuksia ja vertaamaan niitä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisestä viljelijöille aiheutuviin taloudellisiin kustannuksiin.

2. Tausta**2.1 Eurooppalainen kansalaisaloite maatalouden kehittämiseksi mehiläisille, ihmisille ja ympäristölle suotuisammaksi**

2.1.1 Eurooppalainen kansalaisaloite tarjoaa unionin kansalaisille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti Euroopan unionin (EU) demokraattisiin prosesseihin ja pyytää komissiota ehdottamaan uutta lainsäädäntöä. Kun kansalaisaloite on saanut vähintään miljoonan EU-kansalaisen tuen ja tarvittavan vähimmäismäärän allekirjoittajia vähintään neljäosasta jäsenvaltiota⁽¹⁾, komission on vastattava siihen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/788, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 55).

2.1.2 Kansalaisaloite ”Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät! Maatalous mehiläisille suotuisaksi terveen ympäristön puolesta” on saavuttanut nämä kynnsarvot, ja sen puitteissa kehoitetaan siis komissiota ehdottamaan säädöksiä, joilla luovutaan synteettisistä torjunta-aineista vähitellen vuoteen 2035 mennessä, palautetaan luonnon monimuotoisuus ja tuetaan maanviljelijöitä siirtymävaiheessa.

2.2 Pölyttäjien väheneminen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Euroopassa

2.2.1 Tämän eurooppalaisen kansalaisaloitteen vaatimusten taustalla on Euroopassa havaittu mehiläiskato. Mehiläisiä koskevan Euroopan uhanalaisten lajien luettelon ⁽²⁾ mukaan joka kolmannen mehiläis- ja perhoslajin kannat taantuvat ja joka kymmenes on vaarassa kuolla sukupuuttoon.

2.2.2 Kuitenkin 84 prosenttia Euroopan viljelykasveista on ainakin osittain eläinpölytteisiä ⁽³⁾ ja 78 prosenttia EU:n luonnonkasveista on riippuvaisia pölyttäjähönteisistä ⁽⁴⁾. Pölyttäjien suojeleminen on siis ratkaisevan tärkeää maataloustuotannolle nykytilanteessa, jossa ruokaturvan ja elintarvikeomavaraisuuden varmistaminen on olennaisen tärkeää. Mehiläiset ovat sitä paitsi olennaisen tärkeitä hunajantuotannolle, ja EU on hunajan suhteen vain 60-prosenttisesti omavarainen. Jotta kysyntään pystytään vastaamaan, on turvaututtava tuontihunajaan (josta 28 prosenttia tulee Kiinasta), joka on heikompi laatuista kuin eurooppalainen hunaja.

2.2.3 Biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja käsittelevän hallitustenvälisen tiede- ja politiikkafoorummin (IPBES) arviointiraportissa pölyttäjistä, pölytyksestä ja elintarvikeomavaraisuudesta ⁽⁵⁾ todetaan, että tärkeimpiä syitä pölyttäjien vähenemiseen ovat maankäytön muutokset, teho- ja maatalouskäytännöt ja torjunta-aineiden käyttö, ympäristön pilaantuminen, haitalliset vieraslajit, taudinaiheuttajat ja ilmastonmuutos.

2.2.4 Monipuolisen ja riittävän ravinnon (mesi ja siitepöly) saatavuus ympäri vuoden on niin ikään keskeinen tekijä mehiläisten normaalin kehityksen turvaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että mehiläishoitajat saavat säännöllisemmät hunajasadot ⁽⁶⁾.

2.2.5 Mehiläisten väheneminen on osa laajempaa biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä eli luontokatoa. IPBESin vuoden 2019 maailmanlaajuisessa arviointiraportissa biologisesta monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista ⁽⁷⁾ todetaan luontokadon etenevän ennennäkemättömällä vauhdilla.

2.2.6 Ranskan kansallinen maatalous-, elintarvike- ja ympäristötutkimuslaitos (INRAE) ja Ranskan merentutkimuslaitos (Ifremer) julkaisivat mainittujen IPBESin raporttien jälkeen toukokuussa 2022 yhteisen tieteellisen asiantuntija-arvion kasvinsuojeluaineiden vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin ⁽⁸⁾. Asiantuntija-arviossa korostetaan sitä, että luontokadon taustalla on monia tekijöitä ja että kasvinsuojeluaineiden suhteellista osuutta tässä kadossa on vaikea määrittää, koska eri tekijät ovat riippuvuussuhteessa toisiinsa. Arvion mukaan kasvinsuojeluaineiden käytön ja tiettyjen populaatioiden, esimerkiksi pölyttäjähönteiskantojen, taantumisen välillä on kuitenkin tieteellisen tietämyksen perusteella selvä syy-yhteys.

2.3 Komissio valmistelee tai on jo hyväksynyt monia säädöksiä mehiläisten hyväksi, torjunta-aineiden kestävä käytön ja luonnon monimuotoisuuden ennallistamisen edistämiseksi sekä viljelijöiden tukemiseksi agroekologisessa siirtymässä

2.3.1 Mehiläisten ja pölyttäjien suojeleminen: Unioni käynnisti vuonna 2018 pölyttäjää koskevan EU:n aloitteen, jonka tavoitteena on torjua luonnonvaraisten pölyttäjien vähenemistä Euroopan unionissa. Se koostuu kymmenestä toimesta, jotka liittyvät seuraaviin kolmeen painopisteeseen:

- pölyttäjien vähenemistä sekä sen syitä ja seurauksia koskevan tietämyksen parantaminen
- pölyttäjien vähenemiseen johtavien syiden torjuminen
- tietämyksen lisääminen, koko yhteiskunnan osallistaminen ja yhteistyön edistäminen.

⁽²⁾ Nieto jne., 2014. *European Red List of Bees*.

⁽³⁾ Williams, 1994. *The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees*.

⁽⁴⁾ Ollerton jne., 2011. *How many flowering plants are pollinated by animals?*

⁽⁵⁾ IPBES, 2016. *Assessment Report on Pollinators, Pollination and Food Production*.

⁽⁶⁾ Ranskan teknis-tieteellinen mehiläistalousinstituutti ITSAP, 2015. *Ressources alimentaires pour les abeilles* (Mehiläisten ravintovarot).

⁽⁷⁾ IPBES, 2019. *Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services*.

⁽⁸⁾ INRAE ja Ifremer, 2022. *Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques*.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin toteaa kuitenkin erityiskertomuksessaan 15/2020 luonnonvaraisten pölyttäjien suojelusta EU:ssa⁽⁹⁾, että aloitteen avulla ”ei juurikaan ole kyetty pysäyttämään pölyttäjien vähenemistä ja että aloitteelle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää sen parempaa hallinnointia”. Komissio on myös itse tunnustanut aloitteen täytäntöönpanoa koskevassa kertomuksessaan⁽¹⁰⁾, että vaikka aloitteen toimien täytäntöönpanossa on edistytty merkittävästi, pölyttäjien vähenemisen eri syihin puuttumiseksi on ponnistettava edelleen.

2.3.2 Kasvinsuojeluaineiden vaikutusten ja riskien vähentäminen: Komissio on käynnistänyt torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevan direktiivin tarkistuksen, jotta voidaan ratkaista keskeiset ongelmakohdat, jotka liittyvät direktiivin vähäiseen tehoon pyrittäessä vähentämään torjunta-aineiden käyttöä sekä siitä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia riskejä. Se esitti tätä varten kesäkuussa 2022 uuden asetusehdotuksen⁽¹¹⁾, jonka keskeisiin toimenpiteisiin kuuluvat

- oikeudellisesti sitovat EU-tason tavoitteet vähentää vuoteen 2030 mennessä 50 prosentilla kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja niistä aiheutuvia riskejä sekä vaarallisimpien torjunta-aineiden käyttöä
- uudet toimenpiteet, joilla varmistetaan, että viljelijät käyttävät integroitua torjuntaa
- kaikkien torjunta-aineiden kieltäminen sellaisilla herkillä alueilla, jotka eivät kuulu määritellyn poikkeuksen soveltamisalaan.

2.3.3 Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista säännellään EU:ssa tiukasti. Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista EU:ssa koskeva oikeudellinen kehys on vahvistettu asetuksella (EY) N:o 1107/2009⁽¹²⁾. Asetuksen mukaan ennen tehoaineiden hyväksymistä Euroopan unionin tasolla laaditaan riskinarvioinnit mahdollisten haitallisten terveys- ja ympäristövaikutusten välttämiseksi. Lisäksi ohjeita kasvinsuojeluaineiden mehiläisille aiheuttamien riskien arvioinnista (*Bee Guidance Document*)⁽¹³⁾ tarkistetaan parhaillaan alan uusimman tieteellisen kehityksen huomioon ottamiseksi.

2.3.4 Luonnon monimuotoisuuden ennallistaminen maatalousalueilla: Tältä osin EU voi tukeutua Natura 2000 -verkostoon, vaikka se ei koskekaan ainoastaan maatalousalueita, sekä lintudirektiiviin⁽¹⁴⁾ ja luontodirektiiviin⁽¹⁵⁾, jotka muodostavat EU:n luonnonsuojelulainsäädännön perustan. Lisäksi komissio on laatinut vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian⁽¹⁶⁾. Strategiaan sisältyy maatalousalueiden biologisen monimuotoisuuden ennallistamista koskevia toimia ja sitoumuksia, joita komissio on esittänyt sittemmin 22. kesäkuuta 2022 julkaisemassaan ehdotuksessa asetukseksi luonnon ennallistamisesta⁽¹⁷⁾. Ehdotuksen mukaan tarkoituksena on erityisesti asettaa asetuksen 8 artiklassa jäsenvaltioille sitova tavoite kääntää pölyttäjäkantojen vähenemissuuntaus vuoteen 2030 mennessä ja vahvistaa 9 artiklassa maatalouden ekosysteemien ennallistamista koskevat sitoumukset, kuten se, että vähintään 10 prosentilla EU:n maatalousalueista tulee olla vuoteen 2030 mennessä ”hyvin monimuotoisia maisemapiirteitä”.

2.3.5 Viljelijöiden tukeminen siirtymässä: Vuosien 2023–2027 uusi yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on keskeinen väline Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja viljelijöiden tukemiseksi. Tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2020 julkaisemasta erityiskertomuksesta⁽¹⁸⁾ ilmenee, ettei nykyisen YMP:n avulla ole onnistuttu pysäyttämään maatalousmaan biologisen monimuotoisuuden vähenemistä. Tilintarkastustuomioistuin toteaa seuraavaa: ”tapa, jolla komissio seuraa alan menoja EU:n talousarviossa, ei ole luotettava; YMP:n suorien tukien vaikutus on vähäistä tai siitä ei ole tietoa; komissio ja jäsenvaltiot ovat suosineet vaikutukseltaan vähäisempiä maaseudun kehittämistoimenpiteitä”. Uuteen YMP:hen sisältyy uusia toimenpiteitä ympäristövaikutusten parantamiseksi, kuten vahvempi ehdollisuus.

⁽⁹⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuin, erityiskertomus 15/2020.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 261 final.

⁽¹¹⁾ COM(2022) 305 final.

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta sekä neuvoston direktiivien 79/117/ETY ja 91/414/ETY kumoamisesta (EUVL L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁽¹³⁾ Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA, 2022. *Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees)*.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁵⁾ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EUVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2022) 304 final.

⁽¹⁸⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuin, erityiskertomus 13/2020.

2.3.6 Muitakin aloja kuin maataloutta koskevat EU:n tekstit ja toimet voivat edistää epäsuorasti pölyttäjien tilannetta. Esimerkkeinä voidaan mainita 55-valmiuspaketiksi nimetty säädöspaketti, joka liittyy EU:n tavoitteeseen vähentää hiilidioksidipäästöjä 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä (ilmastonmuutos vaikuttaa myös mehiläisiin), saasteettomuus-toimintasuunnitelma ilman, veden ja maaperän pilaantumisen lopettamiseksi, uusiutuvia energialähteitä koskeva direktiivi tai uusi EU:n metsästrategia, johon liittyy komission asettama tavoite istuttaa eri puolille Eurooppaa vuoteen 2030 mennessä yhteensä kolme miljardia puuta.

3. Yleistä

3.1 ETSK korostaa eurooppalaisten kansalaisaloitteiden merkitystä unionin kansalaisten suoran osallistumisen välineenä. Eurooppalainen kansalaisaloite on itse asiassa EU-tason vahvin osallistavan demokratian väline. Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja EU:n toimielinten välisenä siltana toimiva ETSK on vuosien mittaan vahvistanut kansalaisaloitteiden asemaa ja lisännyt niiden näkyvyyttä EU:n toimielinten päivittäisessä työssä. Komitea on tyytyväinen siihen, että käsillä on ensimmäinen eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ennen komission vastausta annettava lausunto, ja kehottaa komissiota vastaamaan esitettyihin vaatimuksiin tarkasti.

3.2 ETSK pitää valitettavana, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen pääehdotus, jonka mukaan synteettisistä torjunta-aineista tulee luopua kokonaan vuoteen 2035 mennessä, ei tule esille aloitteelle valitussa nimessä ”Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät”. Komitea tähdentää, että komissio valmistelee tai on jo hyväksynyt monia säädöksiä, joilla pyritään vastaamaan kyseisiin vaatimuksiin, mutta näillä toimenpiteillä ei ole täysin saavutettu tavoitteita. Se kehottaaakin komissiota ryhtymään lisätoimiin, jotta sen asettamat tavoitteet voidaan saavuttaa nopeammin käytännössä. ETSK korostaa kuitenkin, että pyrittäessä elintarvikejärjestelmien kestävyteen ja elintarvikeomavaraisuuteen, jotka ovat olennaisen tärkeitä, on otettava huomioon kestävyden kaikki kolme pilaria (ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys) ja että ennen päätösten tekemistä on laadittava vaikutustenarviointeja ja arvioitava erityisesti aloitteesta maataloustuotannolle ja taloudelle aiheutuvia kustannuksia.

4. Erityistä

4.1 Eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa esitetty vaatimus ”vähennetään synteettisten torjunta-aineiden käyttöä EU:n maataloudessa 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä siten, että aloitetaan vaarallisimmista aineista ja tavoitteena on luopua synteettisistä torjunta-aineista täysin vuoteen 2035 mennessä”:

4.1.1 ETSK varoittaa tekemästä ehdotuksia, joissa asetettaisiin idealistisia tai toteuttamiskelvottomia tavoitteita, joiden aikataulu on liian kireä. Komitea korostaa, että komissio on jo ehdottanut kemiallisten torjunta-aineiden käytön ja niistä aiheutuvien riskien sekä vaarallisimpien torjunta-aineiden käytön vähentämistä 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Komitea vastustaa yleisesti ottaen sitä, että asetetaan torjunta-aineiden vähentämistä koskevia tavoitteita kytkemättä niitä siihen, onko viljelijöille helposti saatavilla tehokkaita vaihtoehtoja.

4.1.2 ETSK korostaa, että kasvinsuojeluaineiden EU-säätelykehys on tavoitteiltaan yksi maailman vaativimmista, sillä sen periaatteena on, etteivät ympäristövaikutukset saa olla kohtuuttomia.

4.1.3 Koska hunajamehiläisten ja luonnonvaraisten pölyttäjien vähenemisen syyt ovat moninaisia, ETSK katsoo, että torjunta-aineista luopumista ei tulisi pitää ainoana tai tärkeimpänä keinona pelastaa pölyttäjät. On olennaisen tärkeää puuttua kaikkiin kantojen taantumisen syihin. Ammattimehiläishoitajien suurena hunajamehiläisiin liittyvänä huolena on esimerkiksi varroapunkin ja aasianherhiläisen torjunta, ja he toivovat uusia torjuntakeinoja voidakseen suojella mehiläisiään entistä paremmin.

4.1.4 ETSK panee merkille hunajamehiläisten, luonnonvaraisten pölyttäjien ja muiden hyönteisten merkityksen maataloudelle (esim. viljelykasvien pölytys ja luonnollinen tuholaiskantojen säätely). Komitea mainitsee esimerkkinä, että viljelijät ovat käynnistäneet molempia osapuolia hyödyttäviä viljelijöiden ja mehiläishoitajien yhteishankkeita, joissa tarjotaan sijoituspaikkoja mehiläispesille⁽¹⁹⁾. Viljelijät, jotka ottavat tilalleen mehiläispesiä, kiinnittävät erityistä huomiota mehiläisten suojeluun tehdessään kasvinsuojelukäsittelyjä satokasviensa suojelemiseksi. Olisi myös kehitettävä ”mehiläisvahti”-tyyppisiä järjestelmiä⁽²⁰⁾, joiden avulla voidaan selvittää mehiläispesien kuolleisuus ja mehiläiskuolemien todelliset objektiiviset syyt.

4.2 Eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa esitetty vaatimus ”palautetaan maatalousalueille luonnontilaiset ekosysteemit, jotta maataloudella voidaan edistää luonnon monimuotoisuuden palauttamista”:

⁽¹⁹⁾ Le Betteravier. *Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs* (Neljätoista aisenlaista viljelijää ryhtyi mehiläistarhureiksi).

⁽²⁰⁾ 20 Minutes. *Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées* (Toulouse: BeeGuard loi videokuvaa hyödyntävän laskurin mehiläiskuolemien seuraamiseksi verkkoon liitetyissä mehiläispesissä).

4.2.1 ETSK korostaa, että ihmisen toimet, kuten tietyt maatalouskäytännöt, ovat yksi pölyttäjien vähenemisen ja luontokadon syistä mutta maatalous voi tarjota myös ratkaisun. Komitea toivoo esimerkiksi lisää tukea pensasaitojen uudelleenistutuksen tai hunajakasvien viljelyn kehittämisen kaltaisille hankkeille, jotta viljelijöitä hyödynnettäisiin mehiläisten ja luonnon monimuotoisuuden suojelua edistävinä toimijoina. Viljelijöiden tukemiseksi tällaisten hankkeiden toteuttamisessa on lisäksi olennaisen tärkeää maksaa heille parempi korvaus tarjotuista ekosysteempipalveluista.

4.2.2 ETSK panee merkille komission pyrkivän biodiversiteettistrategian, Pellolta pöytäan -strategian ja luonnon ennallistamista koskevan asetusehdotuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla vahvasti siihen, että maataloudesta tulee biologisen monimuotoisuuden ennallistamisen väline, ja on huolissaan siitä, otetaanko tässä huomioon EU:n elintarvikeomavaraisuus.

4.2.3 ETSK katsoo, että olisi annettava arvoa myös vapaaehtoisille maatalousalan hankkeille, joita eri puolilla Eurooppaa toteutetaan pölyttäjien tai luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Esimerkiksi Ranskassa Maataloustuottajien kansallinen keskusjärjestö FNSEA on julkaissut koosteen pölyttäjiä hyödyttävistä maatalousaloitteista⁽²¹⁾. Julkaisuun on koottu innostavia, myönteisiä ja käytännönläheisiä esimerkkejä vapaaehtois pohjaisista ranskalaisista aloitteista pölyttäjien hyväksi. Tarkoituksena on lisätä huomattavasti mehiläistalouden ja maatalouden yhdistämiseen liittyviä hyviä käytäntöjä. Tanskassa käynnistettiin vuonna 2018 samalla periaatteella tiedotuskampanja *10 bivenlige anbefalinger til dit landbrug* (Kymmenen suosittua mehiläisystavällisistä mautiloista)⁽²²⁾. Siinä levitetään tietoa erilaisista vapaaehtoisista toimista, joita viljelijät voivat toteuttaa tiloillaan: esimerkiksi istuttaa pensasaitoja, kylvää tietyille peltokaistaleille kukkia tai rajoittaa kasvinsuojeluaineita käytettäessä niiden kulkeutumista ilman kautta ruiskuttamalla asianmukaisissa ilmasto-olosuhteissa (esim. tyynellä säällä) tai käyttämällä kulkeutumisenestojärjestelmiä.

4.2.4 ETSK katsoo, että komission tulee hyödyntää luonnontilaisten ekosysteemien palauttamisessa maatalousalueille koko keinovalikoimaa: agroekologisen infrastruktuurin ylläpito ja ennallistaminen, viljelykasvien monipuolistaminen useista erilaisista viljelyksistä koostuvan maiseman edistämiseksi, peltometsäviljelyn, luonnonmukaisen maatalouden sekä laatu- ja alkuperämerkittyjen tuotteiden kehittäminen, pysyvien nurmialojen ylläpito, torjunta-aineiden käytön ja vaikutusten vähentäminen jne.

4.3 Eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa esitetty vaatimus ”uudistetaan maataloutta asettamalla etusijalle pienimuotoinen, monipuolinen ja kestävä maatalous, tuetaan maatalouden ekologisten ja luonnonmukaisten käytäntöjen nopeaa yleistymistä ja mahdollistetaan itsenäinen viljelijälähtöinen torjunta-aineita ja muuntogeenivapaata maataloutta koskeva koulutus ja tutkimus”:

4.3.1 ETSK viittaa raporttiin⁽²³⁾, jonka on kirjoittanut 300 asiantuntijaa 23 jäsenvaltiosta ja jossa analysoidaan tulevan YMP:n mahdollisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja ennallistamiseen. Tutkijat esittävät konkreettisia ehdotuksia YMP:n biodiversiteettivaikutusten parantamiseksi ja viljelijöiden tukemiseksi tässä siirtymässä. ETSK suosittelee, että komissio ja jäsenvaltiot hyödyntävät raporttia yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä, sillä YMP on tehokas maatalouden uudistamisen väline.

4.3.2 ETSK katsoo kuitenkin, ettei agroekologista siirtymää ja biologisen monimuotoisuuden parantamista voida toteuttaa ainoastaan Bryssel-lähtöisesti YMP:n kautta, ja korostaa paikallistasonkin merkitystä. Alueiden erityispiirteisiin mukautumiseksi on kehitettävä myös paikallisia ratkaisuja viljelijöiden ja maanomistajien kanssa.

4.3.3 Lisäksi ETSK korostaa pitävänsä tärkeänä tehokkaiden vaihtoehtojen etsimistä, jotta yksikään viljelijä ei jää ilman ratkaisua. Komitea kannustaakin tukemaan entistä enemmän täsmäviljelyä, digitaalista maataloutta, biologista torjuntaa, robotiikkaa ja myös agroekologiaa. Tutkimuksen kehittämistä sekä innovaatioiden toteuttamista ja käyttöönottoa eri aloilla ja viljelijöiden keskuudessa tulee edistää merkittävien määrärahoihin.

4.3.4 ETSK tiedostaa, että mehiläishoito on monissa jäsenvaltioissa merkittävä talouden ala, joka edesauttaa varsinkin maaseudun kehitystä ja paikallisen väestön säilymistä. Koska hunajantuotanto ei vastaa Euroopassa kulutusta, mehiläishoitoa sekä hunajan ja muiden mehiläistuotteiden (siitepöly, mehiläisvaha, kuningatarhyytelö jne.) taloudellista hyödyntämistä olisi tuettava yhä tarmokkaammin, jotta voidaan säilyttää ammattimainen ja ympäristöä kunnioittava mehiläishoito, joka kykenee tyydyttämään eurooppalaisten kuluttajien hunajatarpeet. ETSK korostaa lisäksi sen merkitystä, että mehiläishoitajat järjestäytyvät ammattialajärjestöjen puitteissa voidakseen organisoida toimintaansa paremmin ja ajaa tehokkaammin eurooppalaisen mehiläishoidon etuja. Komitea toivoo erityisesti, että komissio tarttuisi hunajadirektiivin tulevan tarkistuksen yhteydessä tarjoutuvaan tilaisuuteen vahvistaa hunajan merkintöjä ja jäljitettävyyttä, jotta voidaan torjua entistä tehokkaammin petoksia ja tuontia kolmansista maista, jotka eivät noudata unionin vaatimuksia, sillä tällaiset epäkohdat heikentävät eurooppalaista hunajantuotantoa.

⁽²¹⁾ FNSEA, 2022. *Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs*.

⁽²²⁾ Tanskan maatalous- ja elintarvikealan toimialajärjestö (Landbrug & Fødevarer), 2018. *10 bivenlige anbefalinger til dit landbrug*.

⁽²³⁾ Pe'er jne., 2022. *How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts*.

4.3.5 ETSK suosittaa lisäksi eurooppalaisten viljelijöiden saamiseksi hyväksymään agroekologisen siirtymän, että komissio panee nopeasti täytäntöön normien vastavuoroisuuden, jotta voidaan vähentää eurooppalaisten viljelijöiden asemaan vaikuttavia kilpailuvääristymiä.

Bryssel 15. joulukuuta 2022.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Christa SCHWENG
